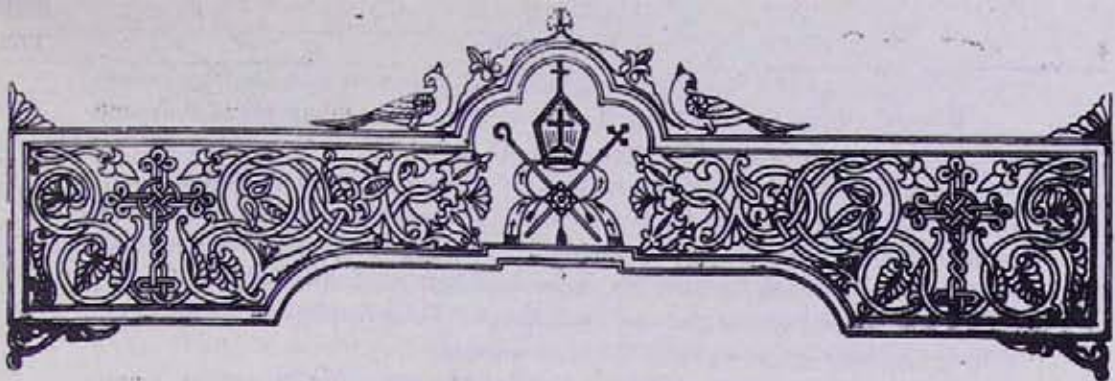

**ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԿՈՆԴԱԿԸ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՈՒ ՏՊԱՐԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԿՈՒՀԱՐՅՈՒՐԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ**

ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆԴ ՍԻՐՈՑ ՈՂՋՈ՛ՅՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻՆԿԻՈՑ
Տ. Տ. ԽՈՐԵՆԱՅ ԱՌԱՋՆՈՅ, ՊԱՏՐԻԱՐԷԻՆ ՀԱՅՈՑ ՍՐԲՈՑ
ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ Տ. ԵՂԻՇԷԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ,
ՊԱՏՐԻԱՐԷԻՆ ՀԱՅՈՑ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՑ Տ. ԾՆՈՐՀՔԱՅ
ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ, ՀԱՄՕՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ,
ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՅ, ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ, ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ ԵՒ
ՍԱՐԿԱԽԱԳԱՅ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ,
ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԷԻՑ ԵՒ
ՍԻՐԵՑԵԱԼ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱԽԱՏԱՑԵԱԼ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ ՀԱՅՈՑ

«Ամենայն գիրք Աստուածաշունչ և օգտակարք, ի վարդապետութիւն ևն
և ի յանդիմանութիւն և յողորթիւն և ի խրատ արդարութեան»:

(Բ ՏԻՄ, Գ 16)

Այն երանելի օրից երբ սուրբ Լուսաւորչի տեսիլքով, Իմանալի լոյսը իջաւ
հայոց աշխարհ, մեր ժողովուրդը իր միտքն ու հոգին բեղմնաւորեց այդ լոյսով
և այլևս երբեք չբաժանուեց նրանից:

Նոյնիսկ պատմութեան յաճախ դաժան պահերին, նա մախրնաւորեց իր
կեանքը զոհել, բայց միշտ վառ պահել իր հոգու ճրագը և այն փոխանցել գա-
լիք սերունդներին: Կարծէք Յիսուս յատկապէս հայ ժողովրդի համար ատած
լինէր «զհոգին մի՛ շիջուցամէք»:

Մեր ազգային ողջ պատմութեան ընթացքում, մինչև մեր օրերը, ա՛յդ կե-
նարար ու ստեղծարար լոյսի մշտահոս աղբիւրը հանդիսացաւ՝ ամենայն հայոց
սրբազնասուրբ Էջմիածինը:

Այստեղ, սուրբ Էջմիածնում, այդ լույսի շաղախով սկիզբ առաւ հայ ճարտարապետության ազգային ոճը:

Սուրբ Մեսրոպեան սերնդի օրերին, նույն այդ լույսը, այստեղից, սուրբ Էջմիածնից, նոր ճառագայթումով շողաց՝ հայ տառերի գիտով, սուրբ Գրոց թարգմանութեան և հայ դպրութեան ու մատենագրութեան սկզբնաորումով:

Այստեղից, սուրբ Էջմիածնից, միշտ նույն այդ լույսի զօրութեամբ հնչեցին Ասարայրի ազատութեան շեփորները և հազար հինգ հարիւր տարիներ յետոյ՝ մարտի հրաւեր զանգակները Սարդարապատի:

Այսպէս է որ բազում դարեր, ս. Էջմիածինը մնաց ներշնչարանը, առաջնորդող ոգին, կազմակերպիչ հոգևոր ուժը Հայաստանեայց եկեղեցւոյ և հայ ժողովրդի, թէ՛ ի Հայաստան, թէ՛ ի սփիւռս աշխարհի:

Վերջին տասնակէց դարերի հայոց պատմութեան ընթացքում, չկայ եկեղեցական, ազգային, մշակութային մի մշանակալից իրագործում որ սունչուած չլինի սուրբ Էջմիածնից շողացող ոգեկան լույսի հետ: Նոյնիսկ երբ Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան Աթոռը, քաղաքական դժբախտ պայմանների բերումով, ստիպուած է եղել ժամանակաորապէս փոխադրուել Հայաստանի այլ շրջանները, միշտ ս. Էջմիածինն է մնացել նրա մտապատկերը, նրա ներշնչարանը, նրա կենարար լույսի աղբիւրը, որին վերադարձել է, երբ համեմատաբար բարենպաստ պայմաններ են ստեղծուել Արարատեան աշխարհում:

Հայ ժողովրդի հոգևոր լուսաորութեան և ազգային-մշակութային զարթօնքի ճանապարհին, 1771 թուականը մի կարևոր համգրուան է հանդիսանում, երբ լուսաբնակ Սիմէոն կաթողիկոս Երևանցու օրոք, ս. Էջմիածնում հիմնադրում է հայատառ տպարան, առաջինը հայոց աշխարհի ամբողջ տարածքի վրայ: Տպարան որ սկսել է գործել 1772-ին, իր կողքին ունենալով նաև թղթի գործարան՝ 1776-ին:

Պատմութիւնը ոսկի տառերով է արձանագրել՝ «Աստուծով հաստատեցաւ տպագրատունս նոր ի նորոյ ի սուրբ Աթոռս Էջմիածնի, ամենայն պարագայիւք, հոգաբարձութեամբ Տեառն Սիմէոնի սրբազան կաթողիկոսին Երևանցւոյ, արդեամբ Զուղայեցի ի Հինդ բնակեալ բարեպաշտօն Գրիգոր աղային Խոջաջանեան, որ մականուամբ Զաքիկեց, ի յիշատակ իրեան և իւր ի Քրիստոս հանգուցեալ ծնողացն»:

Սուրբ Էջմիածնի տպարանը տարիներ շարունակ առանց ընդհատումի գործել է մինչև 1919 թուականը, լոյս ընծայելով բազում օգտակար՝ կրօնական, եկեղեցական պատմութեան ու արուեստի, պատմա-բանասիրական, ազգային հայրենասիրական և գեղարուեստական գործեր, որոնց շարքում փառաւոր տեղ է գրաւում Մայր Աթոռի «Արարատ» պաշտօնաթերթը, որ լոյս է տեսել յիսուն տարի շարունակ՝ 1868-ից մինչև 1919:

Տիրոջ ողորմութեամբ, Մեր օրոք, յոյժ բարենպաստ պայմաններում, Մայր Աթոռի տպարանը վերաբացուեց 1961 թուականին, ամբողջապէս նոր մեքենաներով և սարքաւորումներով, առատաւոր լումաներովը Միացեալ Նահանգաց մեր հաւատացեալ զաւակների, տպարան որ գործում է նոյն ոգով և նոյն արդիւնաւտութեամբ, ինչպէս այն հիմնուել էր մեզանից երկու հարիւր տարիներ առաջ, տեսիլքովը և տքնութեամբը մի մեծ ու շինարար Հայրապետի:

Այսու Մեր կոնդակով, 1972 տարին յայտարարում ենք յոբելիական տարի և հրաւեր ենք կարդում որ Հայաստանեայց բոլոր եկեղեցիներում, հանդիսաւոր սրբազան արարողութիւններով ոգեկոչուի յիշատակը՝ ս. Էջմիածնում տպարանի հիմնադրութեան երկու հարիւր ամեակի, նրա երջանկալիշատակ

հիմնադիր Երևանցի Սիմեոն կաթողիկոսի, բարեպաշտ բարերարների, և Մայր Աթոռի գործակից միաբանների:

Յարգա՛նք և օրհնությի՛նն նրանց պայծառ յիշատակին:

Ամենայն Հայոց Մայր տաճարի Իջման սուրբ սեղանից բաշխուող քրիստոսապարզ և լոյսը թող միշտ վառ մնալ բոլոր հայ եկեղեցիներում և մեր հաւատատուր գաւակների հոգիներում, որպէսզի նրանք շարունակեն իրենց նուիրական առաքելութիւնը նաև մեր օրերում, թէ՛ վերածնունծ հայոց մայր երկրի երջանիկ պայմաններում և թէ՛ սփիւքում, իմաստաւորելով իրենց կեանքն ու գործը՝ առանել ու առանել հարստացումովը հայկական ոգեկանութեան ազգային մեծ գանձարանի:

Օրհնությիւն և շնորհք Միածին Որդւոյն, Յիսուսի Քրիստոսի եղիցին ընդ ձեզ, ընդ ամենեւեւանդ, ամէն:

Հայր Դե Ռ

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տուա կոնդակս ի 28-ն յունուարի
1972 փրկչական ամի,
և ի տունարիս հայոց ՌՆԻԱ,
ի մայրավանս սրբոյ Էջմիածնի
ՀՄՐ. 729

